

Krajský úřad, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem

ZPRÁVA O VÝSLEDKU

zahraniční pracovní cesty

Datum cesty:	11. 05. 2023
Název, cíl a důvod cesty:	Jednodenní stáž ve věznici JVA Görlitz
Harmonogram cesty:	<p><u>Program:</u></p> <p>9:45 hod. – přivítání ve věznici ve společenské místnosti pracovníkem věznice panem Leuthäuserem, který skupinu také provázel</p> <p>10:00 hod. – 11:00 hod. – prezentace o nápravném zařízení Görlitz</p> <p>11:00 hod. – 12:00 hod. prohlídka prostor věznice – ubytování (cely), společenské místnosti s prostorem pro vlastní přípravu jídel a praní a sušení prádla, místnost pro sport a kulturní vyžití (z prostoru bývalého kostela), prostory – průběžně komentované pracovníky věznice, s možností dotazů ze strany návštěvníků</p> <p>12.00 – 13.00 hod. – oběd v prostorách věznice s pracovníky věznice, ve společenské místnosti (hrazeno soukromě)</p> <p>13.00 – 14:30 hod. – diskuse s pracovníky sociální služby, možnost jakýchkoli dotazů, přítomnost českého vězně, kterému bylo možné podkládat dotazy (neformálně pojato) za účasti sociálních pracovník paní Fottové a paní Arntové</p> <p>15:00 hod. – ukončení programu a rozloučení</p>
Průběh a výsledky cesty:	<u>Zařízení pro výkon trestu JVA Görlitz</u>

I. Obecné údaje

Nápravné zařízení Görlitz je nápravné zařízení (JVA) ve městě Görlitz v Horní Lužici, ve Svobodném státě Sasko. Komplex budov se nachází za okresním a krajským soudem na Postplatz v centru města. V letech 1863 až 1865 byla na Postplatz za tehdy nově budovaným okresním soudem postavena přidružená soudní věznice. V letech 1905 až 1909 byla věznice rozšířena do dnešních stavebních rozměrů. Dříve obdélníková budova byla rozšířena přidáním křížové konstrukce. Další pracovní prostor a prostor pro vězeňský kostel bylo možné získat přístavbou patra k bývalé truhlárně a křídla ve staré části budovy. Věznice JVA Görlitz je jednou z deseti věznic v Sasku. Slouží jako vazba, vyhošťovací vazba do Polska (z celého Německa) a k odpykání trestu do délky 2 let, a to z důvodu omezené možnosti zaměstnávání vězňů. Budova nabízí až 209 míst v několika křídlech. Aktuálně je zde umístěno 198 vězňů. Vězně hlídá a stará se o ně 79 zaměstnanců včetně psychologa a dvou sociálních pracovníků (sociální pracovníce, odborní pracovníci a ředitel chodí v civilním oblečení). S péčí o vězně dále pomáhají dva externí duchovní (evangelický a katolický kněz) a dobrovolníci. Aktuálně je zde umístěno 15 občanů s českou státní příslušností.

II. Obecné údaje

1. Výkon trestu odnětí svobody

Cílem VT je dovést vězně k společenské odpovědnosti a k životu bez trestné činnosti. VT slouží též k ochraně veřejnosti před další trestnou činností. Přitom je nutné VT utvářet tak, aby se život ve VT co nejvíc přibližoval přirozeným životním podmínkám a aby bylo zabráněno škodlivým vlivům odnětí svobody. VT napomáhá vězňům k zařazení do života na svobodě.

2. Vyšetřovací vazba

Při výkonu vyšetřovací vazby je třeba dbát zvláštností v souvislosti se zajištěním vyšetřovacího řízení a s presumpcí nevinou. Výkon VV slouží především k zajištění vyšetřovacího řízení. Přitom smějí být vězni omezováni jen do té míry, nakolik to odpovídá účelu VV nebo vnitřnímu řádu JVA. Podle zásady presumpce nevinou musí být VV vykonávána tak, aby byla pro vězněné osoby co nejméně zatěžující. VV musí poskytovat možnosti smysluplného využití a omezovat její škodlivé vlivy.

3. Odsunovací vazba

Odsunovací vazba slouží k zajištění vyhoštění a odsunutí cizinců, z této věznice polských státních příslušníků do Polska. JVA ji zajišťuje jako výkon úředního rozhodnutí.

4. Arest pro mladistvé

Mladiství mají okusit, pokud se nevzdají svého způsobu chování, že nebezpečí trestu odnětí svobody je reálné. Mají se vpravit do stávajícího systému (denní režim a pravidla) a do jisté míry též podřídit. Zároveň mají poznat strukturovaný denní režim a jiná hodnotová měřítká než dosud.

III. Organizace VT

Ve věznici jsou převážně jednolůžkové cely a taktéž cely pro maximálně tři osoby (bezpečnostní opatření pro dohled nad sebepoškozováním), Jednolůžkové cely mají rozlohu cca 10 m² se samostatným vybavením pro osobní hygienu (s umyvadlem a WC), skříní,

postelí, psacím stolem, policí na knihy a židlí. Nárok na samostatnou celou vychází ze saského zákona. Jídlo se podává přímo na cely, v konkrétní den je konkrétní jídlo (např. v pondělí těstoviny, v úterý sladké jídlo, ve středu polévka, ve čtvrtek guláš apod.). Každý den probíhá vizuální bezpečnostní kontrola cely (kontrolují se mříže, ostré rohy), u prvotrestaných a u vazebně stíhaných se dělají hodinové prohlídky okénkem. Pro případ podezření z možnosti samopoškození nebo psychických problémů je zřízena izolační místnost (samotka) s žíněnkou a toaletou v podlaze, která je monitorována ze sousední kanceláře. Na každém patře, v každém křídle je zabudován elektronický informační systém, který slouží i k zadání požadavků (např. na návštěvu sociálního pracovníka, výpůjčku knih a dalších multimediálních prostředků). V centru chodby je prosklená kancelář, která monitoruje všechna křídla na patře. Společné sprchy jsou na konci každého křídla. Na chodbách se nesmí kouřit, v celách je kouření povoleno.

2. Zacházení a péče o vězněné osoby

Vězněné osoby jsou umisťovány s ohledem na typ a pořadí VT a VV:

- Stanice pro vězně ve VV, kteří jsou vězněni poprvé.
- Stanice pro vězně ve VT, kteří odpykávají trest odnětí svobody poprvé, V těchto stanicích jsou zohledňovány zvláštní potřeby a s tím související způsoby zacházení pro osoby poprvé trestně stíhané nebo trestané. Organizace denního režimu a péče napomáhají zmírnění škodlivých vlivů odnětí svobody a přizpůsobení běžným životním podmínkám. Cílem je zabránění vlivu ze strany osob opakovaně trestaných a přenosu kriminálních vzorů jednání.
- Stanice pro vězně ve VT, pro osoby, které jsou vězněni opakovaně.

3. Pracovní příležitosti pro vězně

Jelikož se budova nachází v samém historickém centru, není možnost jejího rozšíření a zaměstnávání je tak omezeno pouze na práce ve věznicích. Vězni zde vykonávají práce v kuchyni a ve vězeňské dílně, kde opravují a provádějí údržbu technického zařízení, mobiliáře a majetku. Jsou nápomocni také v knihovně, skladu a při úklidu. Z celkového počtu je cca 50 zaměstnáno. V případě zájmu o zaměstnání je možné požádat o přeložení do dalších věznic v Sasku (Dražďany, Bautzen). Vězni se v Görlitz za prací mimo areál nevyvážejí.

4. Všeobecně a odborně vzdělávací a programy

Vězni se mohou externě vzdělávat a doplnit si základní vzdělání na ukončené, výuční list v oboru elektrotechnik, malíř, soustružník a pomocná síla v kuchyni (závěrečné zkoušky se skládají ve věznicích Bautzen). Z celkového počtu se vzdělává cca 50 vězňů.

5. Sportovní a volnočasové aktivity

Nabídka aktivit pro volný čas je vlivem poptávky ze strany vězňů zaměřena převážně na sport, např. posilování, badminton, volejbal.

Pro volnočasové aktivity je vyhrazen víceúčelový sál z bývalého kostela, kde se konají též bohoslužby vedené evangelickým a katolickým duchovním (zaměstnanci JVA).

Je zde také knihovna, půjčovna DVD a videoher a dalších zvukových médií (přehrávač, televizor a playstation musí mít vězeň vlastní).

V různých ročních obdobích se zde pořádají kroužky k výrobě např. vánočních a velikonočních výzdob.

Návštěvy jsou umožněny každý den, včetně vyšetřovací vazby, pro nepracující vězně ve všedních dnech pondělí – pátek. O víkendech jsou vyhrazeny návštěvy pro pracující vězně. V objektu jsou 4 návštěvní místnosti, včetně dětské herny, samostatná hovorna s připojením na skype, výslechová místnost, balíkovna s RTG přístrojem (do této věznice je možné zasílat 2 balíky ročně s originálně zabalenými potravinami a 2 x ročně se sezónním oblečením, jelikož vězni nemají jednotné oblečení, ale chodí ve vlastním oblečení).

Spolucestující:	PaedDr. Jiří Kulhánek, Ing. Petra Lařková, MPA, Mgr. Daniela Filipová, Mgr. Iva Mudrová, Bc. Pavlína Jordanov
Náklady na cestu hrazeny z:	Prostředky KÚ ÚK
Zpracoval:	Bc. Romana Bakulová
Datum:	12. 05. 2023